

vsi so ga kot veščaka v svoji stroki visoko cenili, mnogim je ostal pečat njegove šole globoko vtisnjen. Med njegovimi učenci so bili Janez in Juri Šubic, Miroslav Tomc, Simon Ogrin, Ludovik Grile, Anton Ažbe; najzvestejši prijatelj mu je bil Ivan Borovsky, slikar v Ljubljani. Iz ohranjene korespondence odseva „pesniška, mehka, dovtetna, sanjava, toda po vednem izpopolnjevanju hrepeneča Wolfova duša. Ta pisma pa tudi izpričujejo, da bi Wolf kot pisatelj dosegel prav častno mesto, ako bi bil krenil na to polje. Le malo umetnikov smo imeli, ki bi bili formalno toliko izobraženi, kolikor Wolf“ (64—64). — Knjižica je s fotografičnimi posnetki opremljena, in spada po svoji zanimivi vsebini med naše najlepše monografije. S.

Knjige Slovenske Šolske Matice v Ljubljani za leto 1910. Ravno kar je razposlala Slov. Šolska Matica svojim društvenikom — šteje jih 1792 — četrto knjig. Dr. L. Pivko nadaljuje „Zgodovino Slovencev“ (Poljudno znanstvene knjižnice II. zvezek), ki obsega dobo od 1276 do 1800. Oceno te knjige prinesemo, ko bo delo končano. — Iz „Didaktike“ nadaljuje prof. L. Lavtar „Posebno ukoslovje računanja v ljudski šoli“. — Prof. Alfons Vales je nabral „Kemične poizkuse s preprostimi sredstvi“, ki bodo učiteljem dobrodošli, saj zahtevajo pri kemičnem pouku poizkusi najvažnejše mesto. Nisem mogel uganiti, čemu sta na naslovnem listu poleg enega pisatelja še dva urednika, ko je vrh tega pisatelju rokopis pregledal tudi stanovski kolega. — Po svoji raznovrstni in bogati vsebini bo društvenike najbolj razveselil X. zvezek „Pedagoškega Letopisa“. Poleg običajnega pregleda o „Temah in tezah poročil pri društvenih in okrajnih učiteljskih skupščinah leta 1910“, ki ga je sestavil Jakob Dimnik, poročila o IV. občnem zboru „Slov. Šolske Matice“, ki ga je priobčil Fr. Gabršek, poročila o delovanju Šolske Matice l. 1910, ki ga podaja tajnik dr. Ljud. Pivko in imenika društvenikov prinaša Letopis iz pedagoškega slovstva kratko razpravo Fr. Finka o modernem stanju zgodovinske vede in zgodovinskega pouka. — Priznani srbski pedagog, dr. Milan Šević, je priobčil v izvorniku slovstveno študijo „Dečja književnost srpska“, katero objavlja zdaj tudi Letopis Matice Srpske. Razprava je pisana lahko umljivo, zato smemo pričakovati, da jo prečita vsaj desetina naročnikov. Zasluzno in hvaležno bi bilo, ako bi se na podoben način obdelala tudi naša slovenska mladinska književnost. — S finim taktom in globokim umevanjem je pisana razprava ravnatelja H. Shreinerja „O seksualni (spolni) vzgoji“, za vsakega vzgojitelja važno in težavno vprašanje. — H. Družovič končuje v lanskem Letopisu začeto razpravo „O glasbeni vzgoji z ozirom na učiteljišča in srednje šole“, in sicer govori letos obširno o učiteljskih izobraževališčih in kaže, kako se vprašanje glasbene vzgoje rešuje drugod. Glavni namen pisatelja je bil, zbuditi posebno v učiteljskih krogih zanimanje za glasbeno-pedagoška vprašanja; sedanji pevski pouk bodi v službi umetniške vzgoje najširših mas. — Prof. Ilešič razmotriva razmerje „Narečja in knjižnega jezika v šoli“ ter je formuliral v posnetku (str. 156—158) svoje nazore, kjer pravi, da narečje in knjižni jezik si samo ob sebi nista sovražnika, sta si kakor priroda in umetnost. Narečje je izhodišče, knjižni jezik cilj; narečje je sredstvo, knjižni jezik je svrha, in ta svrha je možna, dopustna in potrebna. J. Š—r.

Dr. M. Murko, Zur Kritik der Geschichte der älteren südslawischen Literaturen. An die Leser des „Archivs für slawische Philologie“. Laibach, Kommissionsverlag L. Schwentner. 1911. V. 8°. 36 str. Cena K 1.20.

V Amelangovi zbirki „Die Literaturen des Ostens“ je izšla koncem leta 1908. Murkova zgodovina starejših jugoslovanskih slovstev. O njej je napisal Vlad. Čo-

rovič v Srpskem književnem glasniku neugodno oceno, katero je z malimi spremembami objavil tudi v Jagičevem Archivu (XXXII, 275—281). Murko se obrača v tej brošuri do čitateljev Archiva in zavrača odločno vsa očitanja pristranske in krivične kritike Čorovića. V svojem obširnem in rezkem odgovoru je Murko tudi pojasnil postanek in namen svoje literarne zgodovine ter na koncu objavil daljšo vrsto ocen, ki so pohvalno pozdravile njegovo znamenito delo. —in—

Thon Jan, Karla Hynka Máchy cesta do Italije. (Zvláštní otisk z „Listů filologických“, roč. XXXVII.) V Praze 1910. V. 8°. 23 str.

K stoletnici rojstva češkega byronista Máche (1810—1836) je Jan Thon izdal in s komentarjem opremil njegov „Dennik na cestě do Italie“, ki ga hrani Češki muzej. Dnevnik podaja impresionistično, v kratkih značnicah Máchove vtiske in doživljanje s potovanja. — Mácha se je podal na pot s svojim prijateljem Strobachom, pisateljem in poznejšim praškim županom, iz Prage dne 4. avgusta 1834. Sla sta peš skozi južno Češko, čez Linz, Salzburg, Innsbruck, preko Brennerja čez Toblach, Ampezzo, Cadore, Santa Croce, Treviso, Mestre v Benetke. Od tam sta se prepeljala po morju v Trst („Tržiště“). Njih gmotna sredstva so bila skromna. — Nas seveda zanimajo oni oddelki dnevnika, ki govore o Máchovem bivanju na Slovenskem, predvsem v Ljubljani v Prešernovem krogu. O tem je po Thonovem članku sicer že poročal prof. Ilešič v prvi številki letošnjega „Slovana“ (IX., str. 7—8), toda njegov referat ni brez netočnosti in napak; zato se mi zdi umestno, da podam do- *Ilešič*
tični odstavek še enkrat v slovenskem prevodu.

Mácha in Strobach sta 28. avgusta zgodaj zjutraj zapustila Trst in šla po široki cesarski cesti proti Ljubljani. „Lepe krajine. Razvaline. Hude krajine. Niso nas razumeli. Češki vojaki. Arestant. Duhovni gospod je zvonil . . . Pili vino. Prva dobra voda. Prve češplje na trgu v Senožečah („w Senšicích“). Pohvaljen itd. Postojna („Adelsberg“). Gozdovi. Vojaki v njih na straži. [To so bile takozvane „ravbarkomande“ proti razbojnikom v lesovih]. Razvaljen grad. Novi grad Auerspergov. [Ta „Nový zámek Auersberků“ ne more biti Turjak, ampak „Planinski grad“ = Haasberg]. Prenočevanje. Piščeta brez jeter itd. der Verschwender. Walter als chevalier itd. Ich bewundre der Ntr. Šli spat. Pisal sem. Lahko noč. Vzel koledar.

29. Šli zgodaj zjutraj. Lepa krajina. Najlepša na poti v okolici Ljubljane („Liublianě“). Drug Dunajčan. Ljubljanski grad. Neumanna sva srečala. [Thon citira v opombi pismo Janeza Čopa bratu Matiji z dne 17. junija 1834, kjer je tudi govor o nekem Neumannu. Prim. L. Pintar, Preš. album, str. 765. Thon dokazuje iz tega pisma, da je ta Neumann isti, o katerem govori Mácha]. Moravci so se priglasili. Log pred mestom. Sli na policijo. Sami Čehi. Knjige kupovali. Gospod profesor. Šli h gosp. dr. Prešernu. G. dr. Crobath. Vabilo. Dobili smo knjige. Kupili. Iskali sobo. Nazaräer. Črni orel, Nro. 5. Kaffehaus pred Theatrom. Promenada. Stoji na tablici: Zur Bequemlichkeit der Spazierenden wird gebeten, das Begrüssen durch Abnehmen des Hutes zu beseitigen. G. Prešeren in g. Brauner sta prišla v kavarno po naju. Draga kava za 20 kr. Šli smo na rake. Med tem smo pili vino in jedli kruh. Nato je prišel g. dr. Crobath in g. dr. Toman. Tako smo bili sami juristi. Jedla se je ščuka. Nato so prišli velikanski raki 2 kt. 4 sem moral snesti. Nato pražen krap. Prelágal se je Kollár. Nato je prišlo drago vino v zapečatenih steklenicah. Govorilo se je o profesorju Vodniku. Kako (so?) sekljali špeh. Plačali naprej. Potem o Kopitarju. Prešernov sonet nanj. Abc-krieg. Nato se je govorilo o Korotanu. O Slaviji. „Pustili smo Slovane živeti“ [t. j. napivali smo Slovanom]. Potem se je pelo. G. Toman je